N:o 6.

Ank. till Riksd. kansli den 22 Febr. 1889, kl. 2 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel, omfattande anslagen till sjöförsvaret. (1:a U. A.)

Ordinarie anslag.

Aflöning för flottans corpser och stater.

1:o. Till aflöning för flottans corpser och stater äro för innevarande år anvisade:

dels det härför å ordinarie stat uppförda anslag	kr.	1,379,734: —
dels det till ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län likaledes å ordinarie stat uppförda anslag	»	114,000: —
dels ock å extra stat till genomförande af senast beslutade lönereglering för flottan	»	50,000: —
eller tillhopa	kr.	1,543,734: —

Utöfver detta belopp erfordrades, enligt hvad af statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 12 januari 1889 inhemtas, för den del af nya sjömanscorpsen, som under år 1890 skulle uppsättas, 66,000 kronor, med hvilket belopp det ordinarie anslaget till aflöning alltså borde förhöjas.

Utskottet hemställer,

att, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag, det i nu gällande riksstat till aflöning för flottans corpser och stater anvisade anslag af 1,379,734 kronor må förhöjas med det för år 1890 till förändrad organisation af sjömanscorpsen erforderliga belopp 66,000 kronor eller till 1,445,734 kronor.

2:o. Med tillstyrkande af bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och under erinran, att detsamma öfverensstämmer med hvad vid föregående riksmöten blifvit af Kongl. Maj:t föreslaget och af Riksdagen godkändt, hemställer utskottet,

att hvad af anslaget till ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län icke redan på grund af 1872 och 1876 årens riksdagsbeslut bör inräknas bland tillgångarne till aflöning för flottans corpser och stater må likasom föregående år för fyllande af behofvet under denna anslagstitel under år 1890 användas.

3:o. Kongl. Maj:t har vidare under samma anslagstitel föreslagit, att i öfrigt ett anslag af 50,000 kronor måtte å extra stat för år 1890 anvisas att gemensamt med anslaget till aflöning för flottans corpser och stater redovisas.

Beträffande detta anslagsbehof vill utskottet erinra, att, då år 1876 en förbättrad löneregleringen för flottan beslöts, Riksdagen anvisade ett utöfver öfriga befintliga tillgångar erforderligt anslag på extra stat af 50,340 kronor, hvilket anslag icke vidare skulle blifva behöfligt, sedan, genom afgång på reserv- och indragningsstaterna, der uppförda lönetillgångar blefve för den förbättrade aflöningen tillgängliga. Sedan dess har detta anslag årligen utgått med 50,000 kronor. Uti den jemförelsetablå öfver kostnaden för sjöförsvaret enligt det nya organisationsförslaget, hvilken såsom Bil. D. finnes bifogad 1887 års statsverksproposition, är detta anslag upptaget för år 1889 med minskning af 14,000 kronor, för år 1890 med minskning af 28,000 kronor, och för år 1891 med minskning af 42,000 kronor; hvarefter detsamma icke skulle blifva vidare erforderligt.

Oberoende af den nya organisationen af sjömanscorpsen, för beräknande af hvars kostnader berörda tablå uppgjorts, medgaf emellertid Riksdagen år 1887, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, att de genom afgång på reserv- och indragningsstaterna ledigblifvande aflöningsbelopp finge intill ett belopp af 114,000 kronor användas till den då beslutade tillökningen af officerscorpsen på aktiv stat, på det att denna tillökning måtte kunna utföras så skyndsamt som möjligt. Deraf är en följd, att så länge ifrågavarande lediga löner till sistnämnda ändamål användas, de icke samtidigt kunna påräknas för den förbättrade löneregleringen och alltså icke minska behofvet af det extra anslaget af 50,000 kronor. Den afsedda minskningen i behofvet af detta anslag kommer alltså, såsom departementschefen jemväl erinrat till statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 12 januari 1888, att fördröjas någon tid, beräknad till 6 à 7 år från år 1887.

Efter hvad sålunda inhemtats, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, för genomförande af den beslutade löneregleringen för flottans corpser och stater, bevilja på extra stat för år 1890 ett anslag af 50,000 kronor, att redovisas gemensamt med anslaget till aflöning för flottans corpser och stater.

Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna.

Angående beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna. [4.]

4:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att de på reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna framdeles uppkommande besparingar måtte få användas äfven till betäckande af den brist, som, innan anslaget erhållit reservationsanslags natur, å detsamma uppkommit.

Af statsrådsprotokollet inhemtas å sid. 3, att, sedan senaste Riksdag medgifvit, att till minskande af den sedan år 1880 balanserade bristen å detta anslag, som då var »förslagsanslag högst», men numera har reservationsanslags natur, skulle få användas uppkomna och uppkommande besparingar för åren 1887, 1888 och 1889, hade bristen minskats med 1887 års besparingar till 14,139 kronor 68 öre; men att, då det ej kunde med visshet påräknas, att öfverskotten å anslaget för år 1888 och innevarande år skulle uppgå till sistnämnda belopp, marinförvaltningen föreslagit, att Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen äska, jemte anslagets uppförande i staten till samma belopp som för

innevarande år, medgifvande att till utjemnande af återstoden af berörda brist finge, i den mån sådant blefve erforderligt, användas jemväl den besparing, som under år 1890 kunde på anslaget beredas.

Enligt departementschefens åsigt kunde det emellertid anses ovisst, huruvida äfven med användande af uppkommande besparingar till och med år 1890 bristen blefve till fullo betäckt, hvarför han hemstält, att till undvikande af ytterligare framställning till Riksdagen i fråga om betäckandet af denna brist Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen göra förevarande framställning.

Utskottet, som ansett det icke vara lämpligt, att Riksdagen beslutar, huru förfaras skall med besparingar, som tilläfventyrs uppstå efter det år, den statsreglering omfattar, hvilken Riksdagen har att uppgöra, hemställer,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att de på reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna under år 1890 uppkommande besparingar må användas äfven till betäckande af den brist, som, innan anslaget erhållit reservationsanslags natur, å detsamma uppkommit.

Lindring i rustnings- och roteringsbesvären.

Angående lindring i rustnings- och roteringsbesvären. [5.]

5:o. Enär det härför under femte hufvudtiteln uppförda förslagsanslag, för närvarande utgörande 120,000 kronor, hvilket, sedan den af Kongl. Maj:t med Riksdagen beslutade vakanssättningen af båtsmanshållet blifvit fullständigt genomförd, kommer att upphöra, emedan lindringen för vakanssatta rotar skall utgå medelst afkortning å vakansafgiften, bör för år 1890, i likhet med föregående år, minskas med hänsyn till den beräknade vakanssättningen under året med omkring en åttondedel af ursprungliga anslagsbeloppet 162,000 kronor eller i jemnt tusental med 20,000 kronor, har Kongl. Maj:t föreslagit, att förslagsanslaget till lindring i rustnings- och roteringsbesvären för år 1890 måtte nedsättas från 120,000 kronor till 100,000 kronor.

Då emellertid inom Riksdagen motioner blifvit väckta i fråga om ytterligare lindring i rustnings- och roteringsbesvären och ett bifall till större ellller mindre del af de i sådant syfte gjorda framställningar skulle kunna inverka på förestående anslags belopp, kommer utskottet att framdeles, efter det att Riksdagen fattat beslut i anledning af be-

rörda motioner, hos Riksdagen göra den framställning angående förslagsanslaget till lindring i rustnings- och roteringsbesvären, hvartill förhållandena komma att föranleda; hvilket utskottet skolat för Riksdagen

anmäla.

Anslagen till durchmarschkostnader och till rese- och traktamentspenningar.

Angående anslagen till durchmarschkostnader och till rese- och traktamentspenningar. [6.]

6:o. Med tillstyrkande af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, får utskottet, i enlighet med det förslag till genomförande af sjömanscorpsens förändrade organisation, som af 1887 års Riksdag bifölls, hemställa,

att i riksstaten för år 1890 anslaget till durchmarschkostnader må nedsättas med 4,000 kronor eller från 26,000 kronor till 22,000 kronor, samt anslaget till rese- och traktamentspenningar förhöjas med ett denna nedsättning motsvarande belopp eller från 19,000 kronor till 23,000 kronor.

Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna.

Angående lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna. [7.]

7:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att det till lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna erforderliga penningeanslag finge upptagas till enahanda belopp, hvartill inkomsten af titeln fyr- och båkmedel beräknats eller till 1,200,000 kronor, och följaktligen anslaget, med inberäkning af deri ingående friheter och ersättningar, utföras med 1,200,409 kronor; hvarvid Kongl. Maj:t tillika förutsatt, att de å inkomsttiteln fyr- och båkmedel uppkommande öfverskott fortfarande finge såsom hittills användas för de med anslaget afsedda ändamål.

Med erinran, att Kongl. Maj:ts nu gjorda framställning öfverensstämmer med hvad af 1888 års Riksdag i afseende å förevarande anslag beslutats och jemväl vid föregående riksdagar blifvit godkändt, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må bifalla hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit.

Öfriga ordinarie anslag.

Angående öfriga ordinarie anslag. [8.]

8:o. I afseende å öfriga, här ofvan ej omnämnda ordinarie anslag under denna hufvudtitel har Kongl. Maj:t icke föreslagit annan förändring, än att, för jemnande af anslagens slutsumma, anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., 46,965 kronor 25 öre, måtte nedsättas med 3 kronor 25 öre till 46,962 kronor; och får utskottet med anledning deraf hemställa,

att samtliga de ordinarie anslagen under denna hufvudtitel, i hvilka förändring här ofvan icke blifvit ifrågasatt, må i 1890 års riksstat upptagas till oförändrade belopp, dock att anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. må få till beloppet jemkas i den mån, som för jemnande af hufvudtitelns slutsumma kan finnas erforderligt.

Extra anslag.

Förutom det extra anslag å 50,000 kronor, om hvilket utskottet här ofvan under punkt 3:o meddelat yttrande, hafva för *tillfälliga behof* inom sjöförsvaret följande extra anslag för år 1890 ifrågakommit.

Fartygsmateriel.

Angående anslag till fortsättande af pansarbåten »Götas» nybyggnad. [9.]

9:o. Till *fortsättande af pansarbåten »Götas» nybyggnad* har Kongl. Maj:t på extra stat för år 1890 äskat ett belopp af 945,000 kronor 49 öre.

Af statsrådsprotokollet inhemtas å sid. 6 och 7 att, sedan Riksdagen år 1887 till pansarbåten Göta beviljat 2,868,000 kronor och deraf för åren 1888 och 1889 anvisat tillhopa 1,427,999 kronor 51 öre, hade marinförvaltningen hemstält, att återstoden 1,440,000 kronor 49 öre måtte för år 1890 af Riksdagen anvisas, dervid framhållande huru magtpåliggande det vore, att arbetet med detta fartygs byggande måtte

kunna oafbrutet fortgå, så att detsamma kunde vara fullt färdigt under loppet af år 1890.

Enligt det med Motala mekaniska verkstads aktiebolag afslutade kontrakt skulle fartyget vara färdigt att från verkstaden levereras den 15 november 1889, och erfordrades till godtgörande af hela det sålunda utförda arbetet ett belopp af 1,422,000 kronor, eller nästan hela den summa som Riksdagen anvisat för pansarbåten »Göta» intill nämnda års utgång; men, så framt fartygets levererande från verkstaden skulle vid den kontraherade tiden och till det kontraherade priset kunna ega rum, erfordrades jemväl att den vertikala bepansringen å torn och citadell dessförinnan blifvit fastsatt, enär denna bepansring icke kunde insättas, sedan fartygets däck, sidor och skott blifvit af verkstaden fullbordade, med mindre än att kostbara uthuggningar verkställdes, hvilket naturligtvis skulle icke obetydligt öka kostnaden för fartyget.

Af skäl anförda å sid. 7 borde jemväl ej mindre en del af den vertikala bepansringen å fartyget inpassas och fästas, medan detsamma ännu stode på stapelbädden, än äfven såväl 25,4 cm. kanonerna som lavettagen till dessa kanoner redan innevarande år beställas. Kongl. Maj:t hade derför, på marinförvaltningens hemställan, befalt dels marinförvaltningen att af om händer hafvande medel dels ock statskontoret att af dess tillgångar förskjuta de belopp, som under åren 1889 och 1890 kunde oundgängligen erfordras i och för ifrågavarande vigtiga anskaffningar.

Ehuru sålunda den icke anvisade delen af det beviljade anslaget eller 1,440,000 kronor vore erforderligt för att fartyget skulle blifva fullfärdigt år 1890, har departementschefen dock, under förutsättning att de belopp, som under sistnämnda år erfordrades utöfver hvad innevarande års Riksdag komme att anvisa, kunde förskottsvis erhållas från statskontoret, ansett att under ifrågavarande statsregleringsperiod kunde anstå med åtskilliga hithörande anslagsbehof, hvilka, angifna å sid. 8, tillsammans uppginge till 495,000 kronor.

Ehuru det af Kongl. Maj:t nu äskade belopp för fortsättande af pansarbåten »Götas» nybyggnad betydligt öfverstiger hvad Riksdagen under hvartdera af de två nästförutgående åren för samma ändamål beviljat, har utskottet dock, enär beloppet på i statsrådsprotokollet anförda skäl synes behöfligt, ansett sig icke böra föreslå annan nedsättning deri, än den, som erfordras för undvikande af öretal i riksstaten.

Utskottet hemställer derför,

att till fortsättande af pansarbåten »Götas» nybyggnad ett extra anslag af 945,000 kronor må för år 1890 anvisas.

Angående anslag till anskaffande af två 2:a klassens minbåtar. [10.]

10:o. Till *anskaffande af två 2:a klassens minbåtar* har Kongl. Maj:t på extra stat för år 1890 äskat ett belopp af 210,000 kronor.

Tillåtande sig, beträffande detta anslagsbehof, i öfrigt hänvisa till statsrådsprotokollet sidd. 8—10, vill utskottet derur endast anteckna, att, enligt hvad å sid. 9 meddelas, officiella rapporter och meddelanden, som inkommit angående franska och engelska flottornas manövrer sistlidne sommar innehållit följande:

från *Frankrike:* »Den rol, torpedobåtarne tagit i dessa manövrer, tyder i Frankrike på en stigande misstillit till detta vapens värde såsom del i en sjögående offensiv eskaders sammansättning och visar att torpedobåtarne mer och mer betraktas såsom ett uteslutande defensivt vapen, lämpligt att bidraga vid försvar af hamnar och kuster»; och

från *England*, bland annat, att utaf den ena opererande eskaderns sex torpedobåtar endast en kom oskadad fram till bestämmelseorten, hvaremot alla de andra hade antingen sina panntuber läck eller voro i öfrigt i sådant tillstånd, att de voro otjenstbara; samt att en torpedobåt, 200 fot lång och 23 fot bred — således omkring dubbelt så stor som våra 1:a klassens minbåtar — rullade och arbetade så våldsamt, att icke en man ombord undgick sjösjuka och endast de bäste kunde göra tjenst, omvexlande rid ratten och vid lä reling, under det flere blefvo allvarsamt skadade i följd af fartygets våldsamma rörelser, äfvensom att på den korta resan i Engelska kanalen den fina och komplicerade maskinen lidit så mycket, att den måste undergå reparation.

Men om således, enligt departementschefens åsigt, minbåtar af hittills i allmänhet brukliga dimensioner föga lämpade sig för strid i öppen sjö och vid angrepp på främmande lands kuster, ett förhållande som för de mindre sjömagterna, hvilka uteslutande afsåge att värna eget land, vore till stor fördel, så vore likväl dessa fartyg förträffliga vid ett sådant försvar af egen kust, då de der hade erforderligt skydd och smult vatten.

Då Kongl. Maj:t år 1887 hos Riksdagen äskade medel till anskaffande af en 1:a klassens minbåt, afslog Riksdagen denna Kongl. Maj:ts framställning, under förklarande att, enär flottan vore försedd

med 13 minbåtar: 4 af 1:a, 8 af 2:a och 1 af 3:e klass, något trängande behof af en ytterligare minbåt af 1:a klass icke syntes vara för handen.

Sedan dess torde icke något synnerligt behof af flera minbåtar hafva framträdt. Och då i alla händelser, med hänsyn till de betydliga extra anslag, Kongl. Maj:t under denna hufvudtitel äskat, och särskildt bland dem det, som ansetts nödigt att anvisa till fortsättande af pansarbåten »Götas» nybyggnad, besparingar i öfrigt, så vidt möjligt är, måste göras, får utskottet, som dessutom anser det vara tvifvel underkastadt, huruvida minbåtar i allmänhet och den typ i synnerhet, hvarom nu är fråga, längre kunna anses såsom ett för oss lämpligt sjövapen, hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må vinna Riksdagens bifall.

Artillerimateriel.

Angående anskaffning af artilleri-materiel. [11.]

11:o. Till anskaffning af *artillerimateriel* har Kongl. Maj:t på extra stat för år 1890 äskat ett belopp af 200,000 kronor.

Af statsrådsprotokollet inhemtas å sid. 11 och 12, att marinförvaltningen ansett nedannämnda anslag vara för år 1890 för ifrågavarande ändamål erforderliga:

till anskaffning af artillerimateriel och utredning för redan befintliga fartyg	kr.	244,600: —
för skjutförsök och inskjutning af kanoner	»	10,000: —
till anskaffning af artillerimateriel för Kungsholms fästning	»	277,500: —
Summa	kr.	532,100: —

Derförutom skulle det, enligt hvad chefen för marinförvaltningens artilleriafdelning hos departementschefen anmält, vara af synnerlig vigt att, om anslag äskades till 8 snabbskjutande kanoner, hvilka marinförvaltningen ansett erforderliga, äfven samtidigt erhålla medel till patroner för dessa, enär sådana icke kunde inom landet tillverkas; och skulle behöfliga 1,900 st. sådana patroner erfordra ett anslag af 42,000 kronor.

På grund af nödvändigheten att till det allra oundgängligaste in-

skränka de föreslagna anslagsbeloppen, har departementschefen ansett endast följande kunna äskas för år 1890 nemligen:

till	8 st.	25 m.m. 2-pipiga kulsprutor	kr.	40,000: —
»	3 »	d:o 4- » d:o	»	15,600: —
»	6,000 »	d:o patroner till d:o	»	12,000: —
»	2,000 »	38 m.m. »	»	16,500: —
»	6 »	snabbskjutande kanoner (57 m.m.) med lavetter	»	46,400: —
»	1,900 »	patroner till d:o	»	42,000: —
»	skjutförsök och inskjutning af kanoner		»	10,000: —
»	krut		»	17,500: —
			Summa kr.	200,000: —

För hvartdera af åren 1886, 1887 och 1888 har Riksdagen till ifrågavarande ändamål beviljat 100,000 kronor och för innevarande år till samma ändamål anvisat 50,000 kronor.

Med anledning deraf och då skäl icke synas för handen att till anskaffande af artillerimateriel nu anvisa större anslag än hvad under hvarje af de tre senaste åren för ändamålet utgått, får utskottet, under uttalande af den önskan, att materielen, så vidt ske kan, må tillverkas inom landet, hemställa,

att Riksdagen till anskaffning af artillerimateriel må på extra stat för år 1890 anvisa ett belopp af 100,000 kronor.

Fasta minförsvaret.

Angående syftstationer vid Karlskrona. [12.]

12:o. Till *syftstationer vid Karlskrona* har Kongl. Maj:t för år 1890 äskat ett extra anslag af 24,000 kronor.

Med hänvisning till hvad statsrådsprotokollet (sid. 13) rörande denna fråga innehåller, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till syftstationer vid Karlskrona på extra stat för år 1890 anvisa 24,000 kronor.

13:o. Till *minväsendets utveckling* är af Kongl. Maj:t för år 1890 äskadt ett extra anslag af 10,182 kronor 4 öre. Angående anslag till minväsendets utveckling. [13.]

Såsom i statsrådsprotokollet å sid. 14 meddelas har departementschefen ansett, att, ehuru anslag för ändamålet icke kunde helt och hållet undvaras, såvidt man icke skulle blifva i saknad af medel för bekostande af ständigt pågående försök och experiment med minor och batterier, instrument, tändrör och olika sprängämnen m. m., det belopp, 15,000 kronor, marinförvaltningen för ändamålet föreslagit, likväl kunde nedsättas till hvad i allmänhet visat sig för nämnda ändamål behöfligt eller omkring 10,000 kronor, hvilket belopp till jemnande af extra ordinarie anslagens slutsumma borde ökas till 10,182 kronor 4 öre.

Då, enligt hvad sålunda inhemtats ett belopp af 10,000 kronor synes för ändamålet tillräckligt, hemställer utskottet,

att till minväsendets utveckling ett belopp af 10,000 kronor må på extra stat för år 1890 anvisas.

Rörliga minförsvaret.

14:o. Kongl. Maj:t har föreslagit att till anskaffande af *sjelfgående minor* måtte anvisas ett extra anslag af 45,000 kronor. Angående anslag till sjelfgående minor. [14.]

Såsom af statsrådsprotokollet inhemtas å sid. 14 har departementschefen, i likhet med marinförvaltningen, ansett ett belopp af 45,000 kronor erforderligt för att fylla behofvet af *en* fullständig minutredning för redan anskaffade minbåtar. För detta ändamål behöfdes 2 st. 38 cm. och 4 st. 35 cm. sjelfgående minor.

Då emellertid behofvet af denna anskaffning icke synes trängande, utan densamma lämpligen torde kunna någon tid uppskjutas, till dess äfven, genom förnyade försök, blifvit utrönt, huruvida minbåtar i allmänhet och särskildt typen för de båtar, denna anskaffning hufvudsakligen afser, längre kunna anses såsom ett för oss lämpligt sjövapen, hemställer utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må vinna Riksdagens bifall.

Löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan.

Angående löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan. [15.]

15:o. Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen måtte *till löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan* på extra stat för år 1890 bevilja 1,860 kronor.

Beträffande detta anslagsbehof har departementschefen, såsom i statsrådsprotokollet å sid. 15 meddelas, erinrat, att sistlidna års Riksdag, med anledning af Kongl. Maj:ts då gjorda framställning om förbättring af de vid sjökrigsskolan anstälde lektorers löneförmåner, beslöt dels medgifva att, till löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan, af kadetternas terminsafgifter, så vidt de dertill lemnade tillgång, finge användas ett belopp af 1,300 kronor, dels ock för samma ändamål anvisa ett extra anslag å 1,860 kronor för år 1889.

Då behofvet af förbättrade aflöningsförmåner för sjökrigsskolans lärare, enligt departementschefens åsigt, qvarstode oförminskadt, men någon utsigt svårligen förefunnes att för närvarande och innan en definitiv reglering af aflöningen för lärarne vid de allmänna läroverken kommit till stånd få den medgifna aflöningsförbättringen för sjökrigsskolans lärare uppförd på ordinarie stat, såsom Kongl. Maj:t nästlidna år begärt, har departementschefen hemstält, att Kongl. Maj:t ville föreslå Riksdagen att till löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan måtte, utöfver de 1,300 kronor, som enligt Riksdagens medgifvande nästlidne år finge dertill användas, anvisas för år 1890 ett extra anslag af 1,860 kronor.

Uti sitt utlåtande öfver Kongl. Maj:ts framställning till 1888 års Riksdag om förbättring af de vid sjökrigsskolan anstälde lektorers löneförmåner till likställighet med lektorerna vid de allmänna läroverken, i hvilken framställning Kongl. Maj:t jemväl föreslog, att den af sjökrigsskolans lärare, som ville komma i åtnjutande af de afsedda löneförmånerna, icke finge jemte sin lärarebefattning vid nämnda skola utöfva lärareverksamhet vid någon undervisningsanstalt för inträde i sjökrigsskolan, yttrade statsutskottet, bland annat, att, om lektorerna vid nämnda skola, enligt utskottets förmenande, med hänsyn till undervisningstid och antalet af de elever, de hade att undervisa, icke vore likstälde med lektorerna vid de allmänna läroverken i hufvudstaden och således i alla händelser icke kunde hafva anspråk på samma aflöningsförmåner som desse, kunde de dock i andra afseenden anses med lektorerna vid de allmänna läroverken så jemförliga, att Kongl. Maj:ts

förslag icke borde tagas i betraktande annorledes än i sammanhang med eller efter pröfning af den olösta frågan om de allmänna läroverkens omorganisation, hvarför utskottet hemstälde, att Kongl. Maj:ts framställning icke måtte vinna Riksdagens bifall. Riksdagen beslöt, såsom ofvan meddelats, endast en tillfällig löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan. Detta beslut fattades genom gemensam omröstning, hvarvid 162 röster mot 168 afgåfvos för utskottets hemställan.

En följd af detta Riksdagens beslut har emellertid blifvit, att lärarne vid sjökrigsskolan fortfara med sin förberedande privata läroanstalt. Då utskottet dock, i likhet med departementschefen, enligt hans yttrande till statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 12 januari 1888, anser, att det skulle vara till lärarnes såväl som till sjökrigsskolans verkliga gagn att deras nämnda undervisningsanstalt upphörde, och då genom beviljande af den löneförbättring, som nu äskas, lärarnes aflöningsvilkor måste anses blifva så förbättrade, att de af dessa kunna hafva sin anständiga utkomst, hemställer utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att Riksdagen, under vilkor att lärarne vid sjökrigsskolan icke utöfva lärareverksamhet vid privat läroanstalt för inträde till sjökrigsskolan, till löneförbättring åt lärarne vid nämnda skola, utöfver de 1,300 kronor, som enligt 1888 års Riksdags medgifvande få dertill användas, på extra stat för år 1890 beviljar 1,860 kronor.

Jernvägsförbindelsen mellan flottans varf i Karlskrona och Karlskrona—Vexiö jernväg.

Angående ersättning åt Ingeniören C. Jehander. [16.]

16:o. Kongl. Maj:t har slutligen föreslagit Riksdagen dels medgifva, att den besparing å 14,416 kronor 48 öre, som uppkommit på anvisningen från vakansafgifterna för åren 1884 och 1885 till iståndsättande af Skeppsholmsbron i Stockholm, måtte få användas till ersättning åt ingeniören C. Jehander för utförda, i kontraktet med honom icke afsedda, men nödvändiga arbeten vid jernvägsbyggnaden mellan flottans varf i Karlskrona och Karlskrona—Vexiö jernväg, dels ock för samma ändamål anvisa 13,957 kronor 47 öre.

Till den utredning af förevarande förslag, som återfinnes i stadsrådsprotokollet sid. 15—18, tillåter sig utskottet hänvisa.

Utskottet anser sig icke kunna till förevarande framställning förorda bifall, enär ett sådant lätt skulle kunna föranleda till framställande af likartade ersättningsanspråk, hvilkas afgörande lämpligare torde tillhöra laga domstol.

Utskottet hemställer derför,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 22 februari 1889.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer

vid punkten 10:o (angående anslag till anskaffande af två 2:a klassens minbåtar):

af herrar grefve G. Sparre, friherre B. A. Leijonhufvud, grefve E. C. A. Piper, H. P. P. Tamm, O. W. Odelberg, F. Boström, E. V. R. L. Königsfeldt, P. J. von Ehrenheim, C. E. Casparsson, R. G. von Hedenberg, K. Bohnstedt och grefve A. G. Barnekow;

vid punkten 14:o (angående anslag till sjelfgående minor):

af herrar grefve G. Sparre, friherre B. A. Leijonhufvud, grefve E. C. A. Piper, H. P. P. Tamm, O. W. Odelberg, F. Boström, E. V. R. L. Königsfeldt, P. J. von Ehrenheim, C. E. Casparsson, R. G. von Hedenberg, K. Bohnstedt och grefve A. G. Barnekow;

vid punkten 15:o (angående löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan):

af herr *R. G. von Hedenberg;*

vid punkten 16:o (angående ersättning åt ingeniören C. Jehander):

af herrar *E. V. R. L. Königsfeldt, C. E. Casparsson* och grefve *A. G. Barnekow.*

Bi

Tabell öfver ordinarie anslagen unde

	1889 års riksstat anslår:								
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*.				Summa.		
			Friheter.		Ersättningar.				
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
									Sjöförsvar
									Departementet o
	17,000	—	——	—	——	—	17,000	—	Departementschefen
	26,800	—	——	—	——	—	26,800	—	Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kan
	38,600	—	——	—	——	—	38,600	—	Marinförvaltningen
:gr	82,400	—	——	—	——	—	82,400	—	
									Flotta
	1,379,734	—	——	—	——	—	1,379,734	—	Aflöning för flottans corpser och stater. Nuv *Ökas* med
	32,000	—	——	—	——	—	32,000	—	Ålderstillägg, *förslagsanslag*
	6,400	—	——	—	——	—	6,400	—	Pensionering af reservbefäl, *förslagsanslag*, högst
	287,500	—	——	—	——	—	287,500	—	Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpsern
	452,450	—	——	—	——	—	452,450	—	Naturaunderhåll, *förslagsanslag*
	——	—	75,500	—	26,400	—	101,900	—	Båtsmansindelningen
	114,000	—	——	—	——	—	114,000	—	Ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekin
	120,000	—	——	—	——	—	120,000	—	Lindring i rustnings- och roteringsbesvären, *fö*
:gr	2,392,084	—	75,500	—	26,400	—	2,493,984	—	
									Flotta
	1,200,000	—	——	—	——	—	1,200,000	—	Flottans nybyggnad och underhåll, *reservation*
rp:t	3,674,484	—	75,500	—	26,400	—	3,776,384	—	

itt. A.

ksstatens Femte hufvudtitel.

	Förslag till blifvande riksstat:							
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*.				Summa.	
			Friheter.		Ersättningar.			
partementet.								
erstyrelsen.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
.....	17,000	—	——	—	——	—	17,000	—
ıt kommandoexpeditionen.....	26,800	—	——	—	——	—	26,800	—
.....	38,600	—	——	—	——	—	38,600	—
S:gr	82,400	—	——	—	——	—	82,400	—
'sonal.								
de belopp..... 1,379,734: —								
..... 66,000: —	1,445,734	—	——	—	——	—	1,445,734	—
.....	32,000	—	——	—	——	—	32,000	—
.....	6,400	—	——	—	——	—	6,400	—
ervationsanslag.....	287,500	—	——	—	——	—	287,500	—
.....	452,450	—	——	—	——	—	452,450	—
.....	——	—	75,500	—	26,400	—	101,900	—
och Södra Möre härad af Kalmar län	114,000	—	——	—	——	—	114,000	—
ısanslag.....	120,000	—	——	—	——	—	120,000	—
S:gr	2,438,084	—	75,500	—	26,400	—	2,539,984	—
teriel.								
lag.....	1,200,000	—	——	—	——	—	1,200,000	—
Trp:t	3,740,484	—	75,500	—	26,400	—	3,842,384	—

	1889 års riksstat anslår:								
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*.				Summa.		
			Friheter.		Ersättningar.				
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
									Diver
rp:t	3,674,484	—	75,500	—	26,400	—	3,776,384	—	
	670,000	—	—	—	—	—	670,000	—	Flottans öfningar, *reservationsanslag*
	72,400	—	—	—	—	—	72,400	—	Sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad o
	39,820	—	—	—	—	—	39,820	—	Undervisningsverken:
									Sjökrigsskolan
									Skeppsgosseskolan
	60,000	—	—	—	—	—	60,000	—	Sjökarteverket, *reservationsanslag*
	15,000	—	—	—	—	—	15,000	—	Stipendier åt sjöofficerare under anställning i
	26,000	—	—	—	—	—	26,000	—	Durchmarschkostnader, *reservationsanslag*. Nu
									Minskas med
	39,000	—	—	—	—	—	39,000	—	Sjukvård
	19,175	—	—	—	—	—	19,175	—	Diverse behof
	19,000	—	—	—	—	—	19,000	—	Rese- och traktamentspenningar. Nuvarande
									Ökas med
	46,965	25	—	—	—	—	46,965	25	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. förslag
									Minskas med
	12,500	—	—	—	—	—	12,500	—	Extra utgifter
:gr	1,019,860	25	—	—	—	—	1,019,860	25	
									Ha
	1,200,000	—	405	—	4	—	1,200,409	—	Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanst
	94,650	—	—	—	—	—	94,650	—	Undervisningsanstalter för sjöfart
	9,000	—	—	—	—	—	9,000	—	Nautisk-meteorologiska byrån
	13,000	—	—	—	—	—	13,000	—	Ålderstillägg för personalen vid undervisningsa meteorologiska byrån, *förslagsanslag*
:gr	1,316,650	—	405	—	4	—	1,317,059	—	
:ma	6,010,994	25	75,905	—	26,404	—	6,113,303	25	

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*.				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
lag.									
Trp:t		3,740,484	—	75,500	—	26,400	—	3,842,384	—
.....		670,000	—	——	—	——	—	670,000	—
ittning derför, *förslagsanslag*		72,400	—	——	—	——	—	72,400	—
.....	31,040: —								
.....	8,780: —	39,820	—	——	—	——	—	39,820	—
.....		60,000	—	——	—	——	—	60,000	—
lsk tjenst eller kommendering utrikes		15,000	—	——	—	——	—	15,000	—
de belopp	26,000: —								
.....	4,000: —	22,000	—	——	—	——	—	22,000	—
.....		39,000	—	——	—	——	—	39,000	—
.....		19,175	—	——	—	——	—	19,175	—
)	19,000: —								
.....	4,000: —	23,000	—	——	—	——	—	23,000	—
lag. Nuvarande belopp	46,965: 25								
.....	3: 25	46,962	—	——	—	——	—	46,962	—
.....		12,500	—	——	—	——	—	12,500	—
S:gr		1,019,857	—	——	—	——	—	1,019,857	—
1.									
a, *reservationsanslag*		1,200,000	—	405	—	4	—	1,200,409	—
.....		94,650	—	——	—	——	—	94,650	—
.....		9,000	—	——	—	——	—	9,000	—
terna för sjöfart och föreståndaren vid nautisk-		13,000	—	——	—	——	—	13,000	—
S:gr		1,316,650	—	405	—	4	—	1,317,059	—
Summa		5,076,891	—	75,905	—	26,404	—	6,179,300	—

Bil. Litt. B.

Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens *Femte* hufvudtitel.

	Kronor.	ö.
Sjöförsvarsdepartementet.		
Till genomförande under år 1890 af löneregleringen för flottan	50,000	—
» fortsättande af pansarbåten »Götas» nybyggnad	945,000	—
» artillerimateriel	100,000	—
» syftstationer vid Karlskrona	24,000	—
» minväsendets utveckling	10,000	—
» löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan	1,860	—
Summa	1,130,860	—

Stockholm, tryckt hos *K. L. Beckman*, 1889.

N:o 6 a.

Ank. till Riksdagens kansli den 29 april 1889, kl. 12 midd.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen under femte hufvudtiteln gjorda framställning angående derunder uppförda förslagsanslaget till lindring i rustnings- och roteringsbesvären.

(1:a U. A.)

I den Kongl. propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t vid punkten 5 under femte hufvudtiteln föreslagit, att förslagsanslaget till lindring i rustnings- och roteringsbesvären för år 1890 måtte nedsättas från 120,000 kronor till 100,000 kronor.

I punkten 5:o i sitt utlåtande n:o 6 angående regleringen af utgifterna under nämnda hufvudtitel anmälde statsutskottet, att, då inom riksdagen motioner blifvit väckta i fråga om ytterligare lindring i rustnings- och roteringsbesvären, och ett bifall till större eller mindre del af de i sådant syfte gjorda framställningar skulle kunna inverka på förestående anslags belopp, utskottet komme att framdeles, efter det att Riksdagen fattat beslut i anledning af berörda motioner, hos Riksdagen göra den framställning angående förslagsanslaget till lindring i rustnings- och roteringsbesvären, hvartill förhållandena komme att föranleda.

Sedan nyssnämnda motioner numera blifvit af Riksdagen behandlade, får utskottet härmed afgifva yttrande öfver Kongl. Maj:ts berörda framställning.

Enligt hvad af det vid statsverkspropositionen fogade utdrag af protokollet öfver sjöförsvarsärenden den 12 januari 1889 inhemtas, har statsrådet och chefen för sjöförsvarsdepartementet vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t anfört, att ifrågavarande förslagsanslag, för närvarande utgörande 120,000 kronor, hvilket, sedan den af Kongl. Maj:t med Riksdagen beslutade vakanssättningen af båtsmanshållet blifvit fullständigt genomförd, komme att upphöra, emedan lindringen för vakanssatta rotar skulle utgå medelst afkortning å vakansafgiften, borde för år 1890, i likhet med föregående år, minskas med hänsyn till den beräknade vakanssättningen under året med omkring en åttondedel af ursprungliga anslagsbeloppet, 162,000 kronor, eller i jemnt tusental med 20,000 kronor.

Då, beträffande förenämnda motioner, Första Kammaren, med bifall till utskottets uti dess utlåtande n:r 17 derom gjorda hemställan, beslutat, att desamma icke skulle till någon Riksdagens åtgärd föranleda, men Andra Kammaren beslutat att, med afslag å utskottets hemställan, godkänna den af herr A. P. Danielson m. fl. afgifna, vid utlåtandet fogade reservationen, hvari bland annat yrkats lindring i rustnings- och roteringsbesvären, samt frågan om sådan lindring genom kamrarnes sålunda fattade skiljaktiga beslut förfallit, får utskottet, som icke funnit något mot Kongl. Maj:ts förslag att erinra, nu hemställa,

att förslagsanslaget till lindring i rustnings- och roteringsbesvären må för år 1890 nedsättas från 120,000 kronor till 100,000 kronor.

Stockholm den 29 april 1889.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Stockholm, tryckt hos *K. L. Beckman*, 1889.